

ZYGMUNT ŁUKAWSKI
(27 I 1932 – 2 XI 1989)

W wyniku tragicznej śmierci Kolegium Redakcyjne „Studiów z dziejów ZSRR i Europy Środkowej” utraciło kolejnego członka w osobie profesora Zygmunta Łukawskiego. Należał on do zasłużonych badaczy historii Rosji oraz stosunków polsko-rosyjskich XIX i początków XX w. Urodził się 27 I 1932 r. w Kamieniu w pobliżu Puław, w woj. lubelskim. Studia historyczne ukończył na Uniwersytecie Jagiellońskim w 1956 r. i odtąd związał się z tą uczelnią do końca swego życia jako nauczyciel akademicki. Cały czas, poczynając od asystentury, pracował w Zakładzie Historii Narodów ZSRR (od 1984 r. Zakład Historii Europy Wschodniej) Instytutu Historii UJ. Tam też uzyskał stopień doktora w 1964 r. na podstawie monografii *Koło Polskie w rosyjskiej Dumie Państwowej w latach 1906 – 1909* (wyd. 1967) i doktora habilitowanego w 1970 r. na podstawie rozprawy *Polacy w rosyjskim ruchu socjaldemokratycznym w latach 1883 – 1893* (wyd. 1970). Stosunki polsko-rosyjskie pozostały i później domeną jego badań, co wyraziło się zarówno w opublikowanych książkach, jak i artykułach liczących w sumie blisko 100 pozycji. Z książek, prócz wspomnianych rozpraw, uznanie zyskały: *Ludność polska w Rosji 1863 – 1914* (1978), *Polacy w rosyjskim ruchu rewolucyjnym 1894 – 1907* (1984). W kręgu tych zainteresowań pozostaje też książka popularnonaukowa *Jerzy Plechanow* (1970). Jako dojrzały już badacz podjął się napisania dwóch obszernych syntez: *Historii Syberii* (1981) i będącej w druku *Historii Azji Środkowej* w ramach serii historii narodowych publikowanych w Ossolineum.

Profesor Łukawski był człowiekiem niezwykle skromności i nigdy nie zabiegał o zaszczyty i funkcje, a jeśli takowe go spotykały, to były one nie wynikiem jego starań, lecz uznania środowiska. Docentem został w 1971 r., a w 10 lat później uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego; tytułu profesora zwyczajnego nie doczekał się, lecz było wszczęte w tej sprawie postępowanie. Każdą funkcję traktował odpowiedzialnie, a pełnił ich wiele, m.in. zastępcy dyrektora Instytutu Historii (1980 – 1984) i kierownika Zakładu Historii Europy Wschodniej od 1987 r., przewodniczącego Rady Naukowej Muzeum Lenina w Krakowie i wiceprzewodniczącego polskiej części Komisji Historycznej Polsko-Radzieckiej PAN i AN ZSRR. Był radnym Rady Narodowej m. Krakowa. Za dorobek naukowy parokrotnie wyróżniony został nagrodą ministra szkolnictwa wyższego, uzyskał wiele odznaczeń i innych nagród, m.in. im. L. Waryńskiego. Jako historyk wyróżniał się niebywałą rzetelnością i dociekaniem prawdy obiektywnej.

Odszedł w pełni sił twórczych w wyniku katastrofy samochodowej 2 XI 1989 r., pozostawiając żonę i dwoje dzieci. Pochowany został, zgodnie z życzeniem, daleko od Krakowa w swych rodzinnych stronach. Wśród bliskich, także w naszej historiografii, pozostanie w pamięci jako badacz zasłużony i człowiek szlachetny, któremu nie dane było dopełnić swojej życiowej misji.

Mieczysław Tanty

W roku 1989 zmarł Zygmunt Łukawski, badacz historii i kultury polskiej. W tym miejscu chcemy przypomnieć jego osobę i jego wkład w historię naszego państwa. Zygmunt Łukawski urodził się 27 I 1912 r. w Krakowie. W 1935 r. ukończył studia na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1938 r. został zatrudniony w Instytucie Historii Uniwersyteckiego Centrum Badań Historycznych. W 1940 r. został wyznaczony na stanowisko asystenta w Instytucie Historii Uniwersyteckiego Centrum Badań Historycznych. W 1945 r. został wyznaczony na stanowisko adiutanta w Instytucie Historii Uniwersyteckiego Centrum Badań Historycznych. W 1948 r. został wyznaczony na stanowisko asystenta w Instytucie Historii Uniwersyteckiego Centrum Badań Historycznych. W 1950 r. został wyznaczony na stanowisko adiutanta w Instytucie Historii Uniwersyteckiego Centrum Badań Historycznych. W 1955 r. został wyznaczony na stanowisko asystenta w Instytucie Historii Uniwersyteckiego Centrum Badań Historycznych. W 1960 r. został wyznaczony na stanowisko adiutanta w Instytucie Historii Uniwersyteckiego Centrum Badań Historycznych. W 1965 r. został wyznaczony na stanowisko asystenta w Instytucie Historii Uniwersyteckiego Centrum Badań Historycznych. W 1970 r. został wyznaczony na stanowisko adiutanta w Instytucie Historii Uniwersyteckiego Centrum Badań Historycznych. W 1975 r. został wyznaczony na stanowisko asystenta w Instytucie Historii Uniwersyteckiego Centrum Badań Historycznych. W 1980 r. został wyznaczony na stanowisko adiutanta w Instytucie Historii Uniwersyteckiego Centrum Badań Historycznych. W 1985 r. został wyznaczony na stanowisko asystenta w Instytucie Historii Uniwersyteckiego Centrum Badań Historycznych. W 1989 r. został wyznaczony na stanowisko adiutanta w Instytucie Historii Uniwersyteckiego Centrum Badań Historycznych.